

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ
(Kabulü: 22.10.2026 tarih ve 2026/19-05 sayılı Senato Kararı)

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- (1) Bu Yönerge, İstanbul Gelişim Üniversitesi bünyesinde kurulan Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun oluşumunu, görevlerini, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2- (1) Bu Yönerge,

- a) İstanbul Gelişim Üniversitesi mensuplarınca yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca akademik unvanların elde edilmesi aşamasında ve sonrasında yapılan her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleri ile ilgili araştırma etiği konularını,
- b) Lisansüstü eğitim sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- c) Üniversite mensuplarınca yurtiçinde ve yurtdışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayınla ilgili yayın etiği sorunlarını,
- d) Üniversite mensuplarınca biyomedikal araştırmalarda kullanılacak deneklerde ve ekoloji ile ilgili çalışmalarda yapılan etik ihlallerini,
- e) Üniversite mensuplarınca “*insan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımayan*” her türlü bilimsel araştırma, çalışma, proje ve sanatsal etkinliği etik ilke ve kurallar doğrultusunda inceleme, görüş bildirme ve onay süreçlerini kapsar.

Dayanak

Madde 3- (1) Bu Yönerge; 4/11/1981 tarihli 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’nun 14 üncü ve 42. Maddeleri, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi ile YÖK Genel Kurulu 28/8/2025 tarihli Kararına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu Yönergede yer verilen terimlerden;

- a) Üniversite: İstanbul Gelişim Üniversitesi’ni
- b) Rektörlük: İstanbul Gelişim Üniversitesi Rektörlüğü’nü,
- c) Rektör: İstanbul Gelişim Üniversitesi Rektörünü,
- d) Senato: İstanbul Gelişim Üniversitesi Senatosu’nu,
- e) Birim: İstanbul Gelişim Üniversitesi’ne bağlı tüm akademik ve idari birimleri,
- f) Personel: İstanbul Gelişim Üniversitesi akademik ve idari personelini,
- g) Mensup: İstanbul Gelişim Üniversitesi akademik ve idari personeli ile öğrencilerini,
- h) Etik Kurul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği

- Kurulunu,
- i) Etik Kurulu Başkanlığı: İstanbul Gelişim Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Başkanlığını,
 - j) Başkan: İstanbul Gelişim Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Başkanını,
 - k) Başkan Yardımcısı: İstanbul Gelişim Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Başkan Yardımcısını,
 - l) Üye: İstanbul Gelişim Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu üyesini,
 - m) Bilim Alanı: Beşeri ve sosyal bilimleri, sağlık bilimleri, fen ve mühendislik bilimlerini,
 - n) Sekreteryaya: İstanbul Gelişim Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Sekreteryasını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

Madde 5- (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a) İntihal: Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermek,
- b) Sahtecilik: Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak, yapılmamış bir araştırmayı yapılmış gibi göstermek,
- c) Çarpıtma: Araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,
- d) Tekrar yayım: Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- e) Dilimleme: Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- f) Haksız yazarlık: Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,

(2) Diğer etik ihlal türleri şunlardır:

- a) Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek,
- b) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak,
- c) İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek,
- d) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak,

- e) İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak,
- f) Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak,
- g) Dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak,
- h) Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak,
- i) Araştırma ve deneylerde, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermek,
- j) Araştırma ve deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak,
- k) Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak,
- l) Araştırmacılar ve yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlüğüne uymamak,
- m) Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak,
- n) Akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak.

Etik İhlal Olarak Değerlendirilemeyecek Haller

Madde 6- (1) Bir başkasının özgün üslup ve ifadesinin aynen kullanmamak şartıyla, anonim bilgilerin, bilim alanlarının temel bilgilerinin, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermelerin çalışmalarda kullanılması etik ihlal olarak değerlendirilemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun Oluşumu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Kurulun Oluşumu

Madde 7 – (1) Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu; üniversitenin sosyal ve beşeri bilimleri, sağlık bilimleri, fen ve mühendislik bilimleri alanlarında görev yapan profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından rektör tarafından seçilen yedi öğretim üyesinden oluşur.

(2) Gerekli görülmesi halinde çalışmaların verimliliğini sağlamak amacıyla farklı bilim alanları için farklı bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları oluşturulabilir.

(3) Belirlenen kurul üyeleri hakkında etik ihlalinde bulunduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar bulunmamalıdır.

(4) Etik kurallarına aykırı eylemi tespit edilen etik kurul üyesinin görevi, kararın kendisine tebliği ile sona erer.

(5) Kurul Üyelerinin görev süresi iki yıldır. Görev süresi biten bir üye aynı usulle yeniden seçilebilir. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için, aynı usulle yeni üye seçilir.

(6) Kurul başkanı rektör tarafından seçilir. Başkan, kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi kendiliğinden sona erer.

(7) Bir akademik takvim içinde izinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin, üyeliği kendiliğinden sona erer.

(8) Etik kurulun sekreteryası üniversitenin Hukuk Müşavirliği tarafından yürütülür.

Kurulun Görevleri

Madde 8 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının görevleri şunlardır:

- a) Etik ilkeler konusunda üniversite mensuplarını bilgilendirmek,
- b) Etik ihlal iddialarını incelemek; inceleme kapsamında rektörlük aracılığıyla gerektiğinde bilirkişi veya uzman görüşü almak, ilgili kişi ve kurumlarla yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve inceleme kapsamında gerekli diğer işlemleri yapmak,
- c) İnceleme sonucunda alınan kararları rektöre sunmak,
- d) Akademik, araştırma ve yayın etiği konularında muhtemel etik dışı eylemleri ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere rektöre önerilerde bulunmak,
- e) Yükseköğretim kurumlarında yürütülen ve/veya yükseköğretim kurumu mensuplarınca “*insan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımayan*” her türlü bilimsel araştırma, çalışma, proje ve sanatsal etkinliği etik ilke ve kurallar doğrultusunda incelemek, görüş bildirmek ve onay vermek.

Kurulun Toplantı Usul ve Esasları

Madde 9 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu; kurul başkanının başkanlığında üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ayda en az bir defa toplanır ve karar alır. Gerekli olduğu hallerde başkan kurulu olağanüstü olarak da toplayabilir. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı kurul toplantılarına başkanlık eder.

(2) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu çalışmalarını bizzat yürütür. Ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş de alabilir

(3) Aşağıdaki kişiler bu düzenleme kapsamında yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

- a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,
- b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,
- c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,
- d) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(4) İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(5) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporunu hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.

(6) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu üyeleri kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle

ilgili etik ihlali iddialarının görüldüğü toplantılara katılamazlar.

Kurula Başvuru ve Kurulun Çalışma Usul ve Esasları

Madde 10 –Rektörlüğe ve/veya Etik Kurul Başkanlığına ulaşan “*Etik İhlali İddiası Başvuruları*” ile “*Bilimsel Araştırma Etiğine Uygunluk Başvuruları*” bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunda incelenir.

(1) Etik İhlali İddiası Başvuruları

- a) Rektörlüğe veya Etik Kurul Başkanlığına ulaşan etik ihlal iddialarına ilişkin şikâyet veya ihbar başvuruları, üniversitenin bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunda incelenir ve karara bağlanır. Söz konusu iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler bilimsel araştırma ve yayın etiği kuruluna iletilir.
- b) Etik ihlali iddiasıyla ilgili başvuru, ıslak imzalı dilekçe ile doğrudan ve/veya elektronik belge sistemi üzerinden elektronik imzalı olarak yapılabilir.
- c) Başvuru dilekçesinde, başvuruyu yapan kişinin adı ve soyadı, T.C. kimlik numarası, yerleşim yeri ve/veya iş adresi, tarih ve iletişim bilgileri bulunur. Dilekçe ekinde iddialar ile ilgili kanıt niteliği taşıyan bilgi ve belgeler yer alır. Anılan bilgi ve belgeleri içermeyen, başvurular incelemeye alınmaz.
- d) Etik ilkelere aykırılık iddiasına konu olan bir davranış nedeniyle başlatılan bir yargılama veya yürütülen bir disiplin soruşturması, Etik Kurulun inceleme ve karar verme yetkisini ortadan kaldırmaz. Bununla birlikte etik kurul yapacağı incelemeyi, yargılama veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar erteleyebilir.
- e) Etik ihlal iddiası ile şikâyet edilen kişinin doçentlik başvuru sürecinin devam edip etmediği ile ilgili bir tereddüt edilmesi halinde hakkında etik ihlal iddiası bulunan kişinin durumu Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından sorulur. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.
- f) Etik ihlali iddiası sebebiyle hakkında inceleme başlatılan kişiden iddialara ilişkin bilgi ve belgelerle birlikte yazılı savunma istenir. İlgili kişi, savunma talep yazısının kendisine ulaştığı tarihten itibaren 15 (on beş) gün içinde savunmasını vermediği takdirde, bu durumun savunma talep yazısında belirtilmesi koşuluyla kurul, diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verir. Gerekli görülen hallerde savunma sözlü olarak da alınabilir.
- g) Alınacak karar, etik kurulda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır.
- h) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunca alınan nihai karar inceleme raporu niteliğinde olup, bu karar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere rektöre sunulur.
- i) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.
- j) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunun inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşlarla her türlü yazışma rektörlük aracılığıyla yapılır.

(2) Bilimsel Araştırma Etiğine Uygunluk Başvuruları

- a) Üniversite mensuplarınca yapılan “*insan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımayan*” her türlü bilimsel araştırma, çalışma, proje ve sanatsal etkinlikler ile ilgili başvuruları, üniversitenin bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunda incelenir

ve karara bağlanır.

- b) Etik kurul başvuruları, başvuru için gerekli tüm belgeler doldurarak üniversitenin Personel Bilgi Sistemi (PERSİS) üzerinden yapılır. Eksik belge ile ve/veya elden, posta ya da e-posta yoluyla yapılan fiziksel başvurular kabul edilmez.
- c) Akademik ve idari personel başvurularını doğrudan bağlı bulunduğu birim amirinin; öğrenciler ise başvurularını sorumlu akademik danışmanı aracılığı ile ilgili birim amirinin onayı ile yapar.
- d) Etik kurula yapılan başvuruları “*bilimsel araştırma etiğine uygunluk*” açısından incelemek ve değerlendirmek üzere kurul başkanı tarafından en az 2 (iki) hakem tayin edilir.
- e) Hakemler kendilerine atanan dosyaları 15 (on beş) gün içinde inceler ve bir değerlendirme raporu hazırlayarak Etik Kurul Başkanlığına gönderir. Gerekli görüldüğü takdirde hakeme 15 (on beş) gün ek süre verilir.
- f) Etik kurul, hakemlerin raporlarını inceleyerek “*oybirliği*” veya “*oyçokluğu*” ile aşağıdaki kararlardan birini verir;
 - a) Etik açıdan uygundur,
 - b) Düzeltilmesi gerekir,
 - c) Etik açıdan uygun değildir.
- g) Etik kurul kararı, başvuru sahibine başvuru sürecine uygun usul ile bildirilir.
- h) Hakem değerlendirme süreci dâhil başvurular en geç 3 (üç) ay içinde tamamlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İnceleme Sonucunda Yapılacak İşlemler

Madde 11 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlerde bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında ilgili mevzuat uyarınca gerekli disiplin işlemleri ile diğer idari, hukuki ve cezai işlemler rektörlük tarafından yapılır.

(2) Etiğe aykırı eyleme konu olan eserle daha önce akademik unvan elde edilmiş ise kişi hakkında yapılan işlemler sonucunda alınan etik ihlal kararı sebebiyle bu unvanın geri alınıp alınmayacağı hususu da rektörlük tarafından değerlendirilir.

(3) Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi halinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi ilgililerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(4) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde yükseköğretim kurumu tarafından ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları kamu kurumuna da bilgi verilir.

(5) Etik ihlal kararları en geç bir ay içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir.

Gizlilik

Madde 12 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının kararları, genel düzenlemeler dışında gizlidir, etik kurulların tespitleri hakkında bu Yönergede belirtilen kişi

ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

Yeniden İnceleme

Madde 13 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunda daha önce incelenen ve esası hakkında bir karar verilen eserlere ilişkin aynı iddialarla yapılan başvurularda yeniden bir inceleme yapılamaz. Bu halde eserlerin ve eserlere ilişkin iddiaların tamamen aynı olduğunun ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunca tespit edilmesi şarttır.

Etik İhlallerine İlişkin Kayıtlar

Madde 14 – (1) Bu düzenleme kapsamında yapılan inceleme sonucunda alınacak kararlar üniversite tarafından gizlilik ilkesine riayet edilmek suretiyle uygun bir şekilde dosyalanıp saklanır.

(2) Doçentlik sınavına başvuruda bulunan adaylar dışında kalan kişiler hakkındaki bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin şikâyet ve ihbar başvuruları, iddiada bulunulan kişinin eylemi gerçekleştirdiği sırada bağlı bulunduğu yükseköğretim kurumunca değerlendirilerek karara bağlanır.

Yürürlük

Madde 15 – (1) Bu yönerge İstanbul Gelişim Üniversitesi Senatosunda kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 16 – (1) Bu yönerge hükümlerini İstanbul Gelişim Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yürürlükten Kaldırılan Yönerge

Madde 17– (1) Bu yönergenin kabulü ile 24.01.2055 tarih ve 2025/1 sayılı Senato Kararı ile yayımlanan İstanbul Gelişim Üniversitesi Etik Kurul Yönergesi yürürlükten kalkar ve kurul üyelerin görevleri sona erer.